

187. sz. Ajánlás

a tengerészek munkabérééről, munkaidejéről és a személyzet létszámáról a hajók fedélzetén

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1996. október 8-án nyolcvannegyedik ülészakára ült össze,

Figyelembe véve a munkabér védelméről szóló 1949. évi Egyezmény, a legkisebb bérek megállapításáról szóló 1970. évi Egyezmény, a tengerészek fizetett éves szabadságáról szóló 1976. évi Egyezmény, a kereskedelmi hajózásról (minimális előírások) szóló 1976. évi Egyezmény, a tengerészek repatriálásáról szóló 1987. évi (módosított) Egyezmény, a munkavállalók igényeinek védelméről (a munkáltató fizetéképtelensége esetén) szóló 1992. évi Egyezmény, valamint a tengerészeti zálogjogról és jelzálogról szóló 1993. évi nemzetközi Egyezmény rendelkezéseit, és

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a bérekről, munkaidőről és a személyzet létszámáról (tengerészet) szóló 1958. évi (módosított) Egyezmény, valamint a bérekről, munkaidőről és a személyzet létszámáról (tengerészet) szóló 1958. évi Ajánlás módosítására vonatkozóan, mely kérdés az ülészak napirendjének második pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat a tengerészek munkaidejéről és a személyzet létszámáról a hajók fedélzetén szóló 1996. évi Egyezményhez kapcsolódó Ajánlás formájában adja közre;

a mai napon, 1996. október 22-én elfogadja az alábbi Ajánlást, amely a „Tengerészek munkabérééről, munkaidejéről és a személyzet létszámáról a hajók fedélzetén szóló 1996. évi Ajánlás” néven idézhető:

I. HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. (1) Jelen Ajánlás minden olyan köz-, vagy magántulajdonú tengerjáró hajóra vonatkozik, amely bármely olyan tagállam területén van nyilvántartva, amelyre az Egyezmény hatálya kiterjed, és amely hajó szokásosan tengeri kereskedelmi műveletekben vesz részt.

(2) A halászhajó-tulajdonosok és a halászok képviselői szervezeteivel történő konzultációt követően, az illetékes hatóság a jelen Ajánlás rendelkezéseit a lehetőség szerinti legteljesebb mértékben köteles alkalmazni a kereskedelmi célú tengeri halászatban.

(3) Amennyiben kétség merül fel azt illetően, hogy jelen Ajánlás értelmezésében egy vízi járművet tengerjáró hajónak kell-e tekinteni, avagy tengeri kereskedelmi műveletekben, vagy kereskedelmi célú tengeri halászatban résztvevőnek, a kérdést az illetékes hatóságnak kell eldöntenie az érintett hajótulajdonosok, tengerészek és halászok képviselőivel történő konzultációt követően.

(4) Jelen Ajánlás nem vonatkozik a hagyományos felépítésű faszerkezetű vízi járművekre, mint például az arab vitorlás bárkákra vagy a dzsunkákra.

2. Jelen Ajánlás szempontjából-

- (a) „Alapfizetés vagy alapbér” kifejezés a normál munkaidő alapján kapott fizetést jelenti, függetlenül attól, hogy az milyen összetevőkből áll; nem tartalmazza a túlóráért kapott pénzt, a prémiumokat, juttatásokat, fizetett szabadságot vagy bármi egyéb javadalmazást;
- (b) az „illetékes hatóság” minisztert, minisztériumot vagy más olyan hatóságot jelenti, amelynek jogában áll rendeleteket, határozatokat vagy egyéb jogi érvennyel rendelkező utasításokat kibocsátani a tengerészek munkabérére, munka- és pihenőidejére valamint a hajók személyzettel való ellátására vonatkozóan;
- (c) az "összesített munkabér" kifejezés olyan munkabért vagy fizetést jelent, amely magában foglalja az alapfizetést és a fizetéssel összefüggő egyéb juttatásokat; tartalmazhatja az összes ledolgozott túlóráért járó bért és minden egyéb fizetéssel összefüggő juttatást, vagy, részleges összesítésként, csupán bizonyos juttatásokat foglalhat magában;
- (d) a "munkaidő" kifejezés azt az időt jelenti, amely alatt a tengerész a hajóval kapcsolatos munkát köteles végezni;
- (e) a "túlóra" kifejezés a normál munkaidőn felül végzett munkát jelenti;
- (f) a "tengerész" kifejezés a nemzeti törvények vagy rendeletek, illetve kollektív szerződések szerint tengerészként meghatározott olyan személyt jelent, aki alkalmazásban, vagy bármilyen más minőségben feladatot lát el egy olyan tengerjáró hajó fedélzetén, amelyre a jelen Ajánlás vonatkozik; és
- (g) a "hajótulajdonos" kifejezés a hajó tulajdonosát jelenti, vagy bármely más szervezetet vagy személyt, például megbízottat vagy a hajóbérlőt, aki a hajó tulajdonosától magára vállalta a felelősséget a hajó működtetéséért, és aki ennek a felelősségnek a magára vállalásával beleegyezett abba, hogy átvegye az ezzel járó összes feladatot és kötelezettséget.

II. A TENGERÉSZEK MUNKABÉRE

3. Azon tengerészek esetében, akiknek a díjazása különdíjazásként foglalja magában a ledolgozott túlóráért járó díjat:

- (a) a munkabérek kiszámításánál a normál munkaidő a tengeren és a kikötőben ne haladja meg a napi nyolc órát;
- (b) a túlórák kiszámításánál az alapfizetésben vagy alapbérben foglalt heti normál munkaidőt az ország törvényeinek vagy rendeleteinek kell meghatároznia, amennyiben nincsen kollektív szerződésben kikötve, de ez nem lépheti túl a heti 48 órát; a kollektív szerződések ettől eltérő, de nem kedvezőtlenebb módon is rendelkezhetnek;
- (c) a túlóráért járó díjazás mértékét, amely nem lehet kevesebb az egyórai alapfizetés vagy az alapbér egy egész egynegyedszeresénél, nemzeti törvényben, rendeletben vagy kollektív szerződésben kell meghatározni; és

- (d) minden, a túlórával kapcsolatos nyilvántartást a parancsnoknak vagy egy, a parancsnok által kijelölt személynek kell vezetnie, és a tengerésznek ezt rendszeres időközönként egyetértőleg alá kell írnia.

4. Azon tengerészek esetében, akiknek munkabére teljesen vagy részben összesített:

- (a) a kollektív szerződésnek, a szerződés pontjainak, a munkaszerződésnek és a megbízási szerződésnek világosan meg kell határoznia a tengerésznek fizetendő díjazás összegét, és alkalmasint, a díjazás fejében a tengerésztől elvárt munkaórák számát, valamint mindazokat a további juttatásokat, amelyek az összesített munkabéren felül járhatnak, valamint azt, hogy ezek milyen körülmények között járnak;
- (b) ahol óránkénti túlóra fizethető az összesített munkabérben foglalt órákon felül ledolgozott órákért, az óradíj nem lehet kevesebb a normál munkaidőre vonatkozó alapidíj egy egész egynegyedszeresénél, ahogyan azt a 3. bekezdés meghatározza; ugyanezt az elvet kell alkalmazni az összesített munkabérben foglalt túlórák esetében;
- (c) a teljesen vagy részlegesen összesített munkabér azon részének díjazása, amely a 3 (a) pontjában meghatározott normál munkaidőre vonatkozik, nem lehet kevesebb, mint az érvényes minimálbér; és
- (d) azoknak a tengerészeknek, akiknek a munkabére részlegesen összesített, minden ledolgozott túlóra nyilvántartását a 3 (d) pontjában meghatározott módon kell vezetni és egyetértőleg aláírni.

5. A nemzeti törvények vagy rendeletek, illetve a kollektív szerződések rendelkezhetnek a túlóra, a heti pihenőnapon vagy a hivatalos munkaszüneti napokon végzett munka ellentételezéséről az azzal legalább egyenértékű szolgálatmentesség, a hajóról történő eltávozás, vagy pótlólagos eltávozás biztosításával a díjazás, vagy bármely egyéb, ilyen módon nyújtott ellenszolgáltatás helyett.

6. A tengerészek és hajótulajdonosok képviselői szerveivel történő konzultációt követően elfogadott nemzeti törvényeknek és rendelkezéseknek, illetve, ahol helyénvaló, a kollektív szerződéseknek az alábbi elveket kell szem előtt tartaniuk:

- (a) az egyazon hajón foglalkoztatott minden tengerésznek azonos értékű munkáért egyenlő díjazás jár, fajra, bőrszínre, nemre, vallásra, politikai nézetekre, nemzeti hovatartozásra vagy társadalmi származásra való tekintet nélkül;
- (b) az alkalmazandó munkabéreket vagy bértarifákat meghatározó munkaszerződést vagy egyéb szerződést a hajón kell tartani; a munkabérek vagy bértarifák mértékére vonatkozó információkat minden tengerésznek hozzáférhetővé kell tenni, vagy úgy, hogy a vonatkozó információk legalább egy aláírt példányát egy, a tengerész által megértett nyelven rendelkezésére bocsátják, vagy pedig úgy, hogy a megállapodás egy példányát a személyzet által hozzáférhető helyen kifüggesztik, vagy egyéb alkalmas módon;
- (c) a munkabéreket törvényes fizetési eszközben kell kifizetni; alkalmasint banki átutalással, bankutalvánnyal, postautalvánnyal vagy pénzesutalvánnyal is fizethetők;
- (d) a munkabéreket havonta, vagy egyéb rendszeres időközönként kell kifizetni, és a szerződtetés lejáratakor minden esedékes díjazást indokolatlan késlekedés nélkül teljesíteni kell;
- (e) az illetékes hatóságoknak megfelelő büntetést vagy más alkalmas jóvátételt kell alkalmazniuk, amennyiben a hajó tulajdonosai indokolatlanul késlekednek a teljes esedékes díjazás kifizetésével, vagy nem teljesítik ezen kifizetéseket;

- (f) a munkabérek közvetlenül a tengerésznek vagy a tengerész által megjelölt bankszámlára kell kifizetni, hacsak írásban erről másképpen nem rendelkezik;
- (g) a (h) pont fenntartásával, a hajó tulajdonosának nem szabad a tengerész szabadságát korlátoznia saját díjazásával való rendelkezését illetően;
- (h) a díjazásból levonás csak abban az esetben megengedett, amennyiben:
 - (i) a nemzeti törvények vagy rendelkezések vagy a hatályos kollektív szerződés erről kifejezetten rendelkezik;
 - (ii) a tengerészt, az illetékes hatóság által a legmegfelelőbbnek ítélt módon, tájékoztatták az ilyen levonások feltételeiről; és
 - (iii) összességükben nem haladják meg azt a határt, amelyet a nemzeti törvények vagy rendelkezések, illetve a kollektív szerződések vagy bírósági határozatok megjelöltek az ilyen levonásokra vonatkozóan;
- (i) a tengerész díjazásából nem lehet levonni az alkalmazás elnyerésével vagy megtartásával kapcsolatos okokból;
- (j) az illetékes hatóságnak jogában áll, hogy a hajón rendelkezésre álló üzleteket és szolgáltatásokat ellenőrizze abból a célból, hogy tisztességes és elfogadható árakat alkalmaznak az érintett tengerészek érdekében; és
- (k) amilyen mértékben a tengerészeknek foglalkoztatásukkal összefüggő munkabéreikre és más összegekre vonatkozó igényeik nem biztosítottak a tengerészeti zálogjogról és jelzálogról szóló 1993. évi nemzetközi Egyezmény kikötéseinek értelmében, az ilyen igényeket a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a munkavállalók igényeinek védelméről (a munkáltató fizetéseképtelensége esetén) szóló 1992. évi Egyezményének megfelelően kell védelmezni.

7. A hajótulajdonosok és a tengerészek szervezeteivel folytatott konzultációt követően a tagállamnak rendelkeznie kell olyan eljárásokkal, amelyek a jelen Ajánlásban foglalt bármilyen panasz kivizsgálására szolgálnak.

III. MINIMÁLIS MUNKABÉREK

8. (1) A hajótulajdonosok és a tengerészek képviselői szervezeteivel folytatott konzultációt követően a tagállam, a szabad kollektív alku elvének sérelme nélkül, alakítson ki a tengerészek minimális munkabéreit meghatározó eljárásokat. A hajótulajdonosok és a tengerészek képviselői szervezeteinek részt kell venniük ezen eljárások működtetésében.

(2) Az ilyen eljárások kialakítása és a minimális munkabérek meghatározása során megfelelő figyelmet kell fordítani a minimális munkabér meghatározásának nemzetközi munkaügyi normáira, valamint a következő alapelvekre:

- (a) a minimális munkabérek szintjének megállapításánál figyelembe kell venni a tengerészeti foglalkoztatás jellegét, a személyzet létszámát a hajókon, valamint a tengerészek normál munkaidejét; és
 - (b) a minimális munkabérek szintjét hozzá kell igazítani a tengerészek megélhetési költségeinek és szükségleteinek változásához.
- (3) Az illetékes hatóságnak biztosítani kell-

- (a) felügyeleti rendszerek és szankciók segítségével, hogy a kifizetett munkabérek a meghatározott szintnél vagy szinteknél ne legyenek alacsonyabbak;
- (b) hogy bármely tengerésznek, aki a minimális munkabérenél alacsonyabb fizetésben részesült, egy olcsó és gyors jogi vagy egyéb eljáráson keresztül lehetősége legyen visszaszereznie azt az összeget, amennyivel alulfizették.

IV. A GYAKORLOTT TENGERÉSZEK MINIMÁLIS HAVI ALAPFIZETÉSE VAGY MUNKABÉR-SZÁMADATAI

9. A jelen Rész szempontjából a "gyakorlott tengerész" kifejezés olyan tengerészt jelent, aki úgy tekinthető, mint aki a hajó fedélzetén egy matróztól elvárható bármely, a vezető vagy szakmai beosztással bíró matróz feladataitól különböző feladatot el tud végezni, vagy jelenthet bármely olyan tengerészt, akit a nemzeti törvények, rendelkezések és gyakorlat, vagy a kollektív szerződés alapján ekként határoznak meg.

10. A gyakorlott tengerész számára egy naptári hónap szerinti szolgálatra fizetett alapbér vagy alapfizetés nem lehet kevesebb, mint az az összeg, amelyet a Tengerészeti Közös Bizottság vagy a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa által felhatalmazott más szerv időszakosan meghatároz. Az Igazgató Tanács döntése alapján az ILO főigazgatójának értesítenie kell a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamait az összeg bármiféle változásáról. 1995. január 1-től kezdődően a Tengerészeti Közös Bizottság által meghatározott összeg 385 USA dollár volt.

11. A jelen Részben semmi sem befolyásolhatja hátrányosan a hajók tulajdonosai vagy szervezeteik, illetve a tengerészek szervezetei között a szabványos minimális foglalkoztatási feltételek és körülmények szabályozása tekintetében kötött megállapodásokat, feltéve, hogy ezeket a feltételeket és körülményeket az illetékes hatóság elfogadta.

V. A KORÁBBI AJÁNLÁSRA VONATKOZÓ HATÁLY

12. A jelen Ajánlás a Bérekről, munkaidőről és a személyzet létszámáról (tengerészet) szóló 1958. évi Ajánlás helyébe lép.